

Ravitsemusterveyden edistäminen – itsearviointin pilotointi Etelä-Karjalan hyvinvointialueella

Mervi Lehmusaho, THM, laillistettu ravitsemusterapeutti

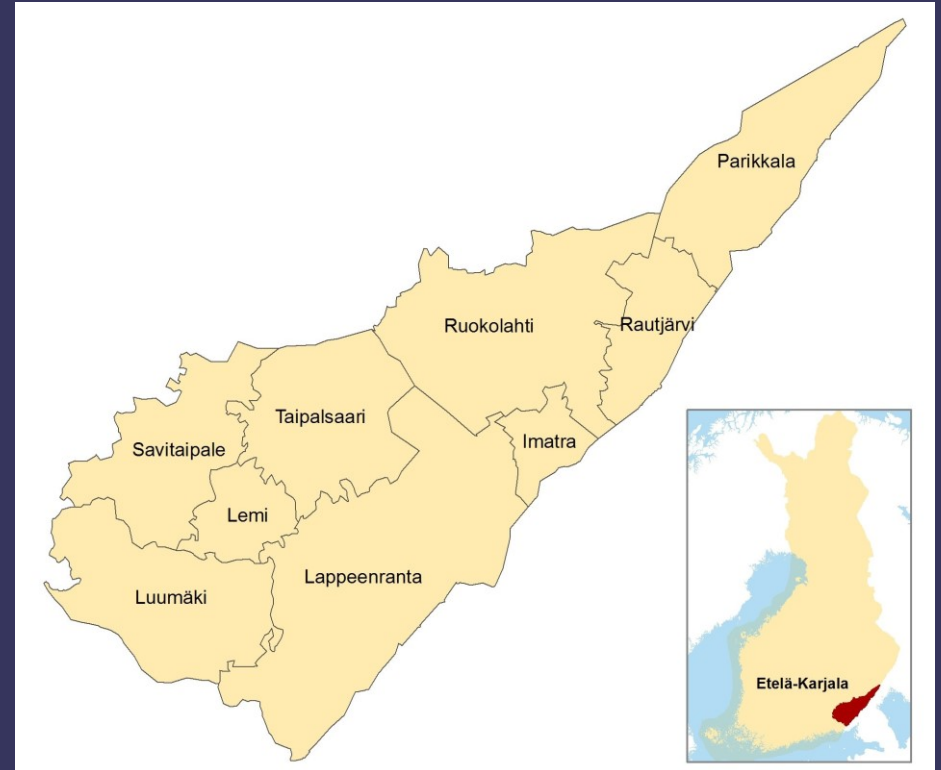
9.12.2025

ETELÄ-KARJALAN
hyvinvointialue

Etelä-Karjala kartalla ja taustaa

- Väestö 124 552 (9/2025 ennakkotieto)
- Yht. 9 kuntaa/kaupunkia
- Lappeenranta 73 394 asukasta
- Imatra 24 411 asukasta
- Muut kunnat 2868 – 4711 asukasta/kunta
- Hyvinvointialuetta edelsi Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimialue, Eksote (v. 2010 ->)
- Sairastavuusindeksi, ikävakioitu (2023) 107
- (sepselvaltimotauti 126, aivoverisuonitauti 114 ja alkoholisairastavuus 142) (THL 2025)

Lähteet ja kuva: Etelä-Karjalan liitto 2025

VISIONME: Olemme edelläkävijäyhteisö, jonka vuoksi hyvinvointialueellamme on saavutettavat palvelut, Suomen hyvinvoivin väestö ja onnellisimmat työntekijät.

MISSIONME: Toimintamme lisää asukkaidemme terveyttä, toimintakykyä ja turvaa läpi elämän.

STRATEGIAMME KÄRJET:

HENKILÖSTÖÖN PANOSTAMINEN

PROSESSIT JA SUJUVUUS

PALVELUIDEN PORRASTUS

Toimintani lisää luottamusta tiimissäni ja asiakkaissa. Tästäkin päivästä selvitään yhdessä, koska
Mie turvaan.

Uudistan ja uudistun. Sanon ääneen sen mitä pitää ja teen tarvittavat päätökset, koska
Mie uskallan.

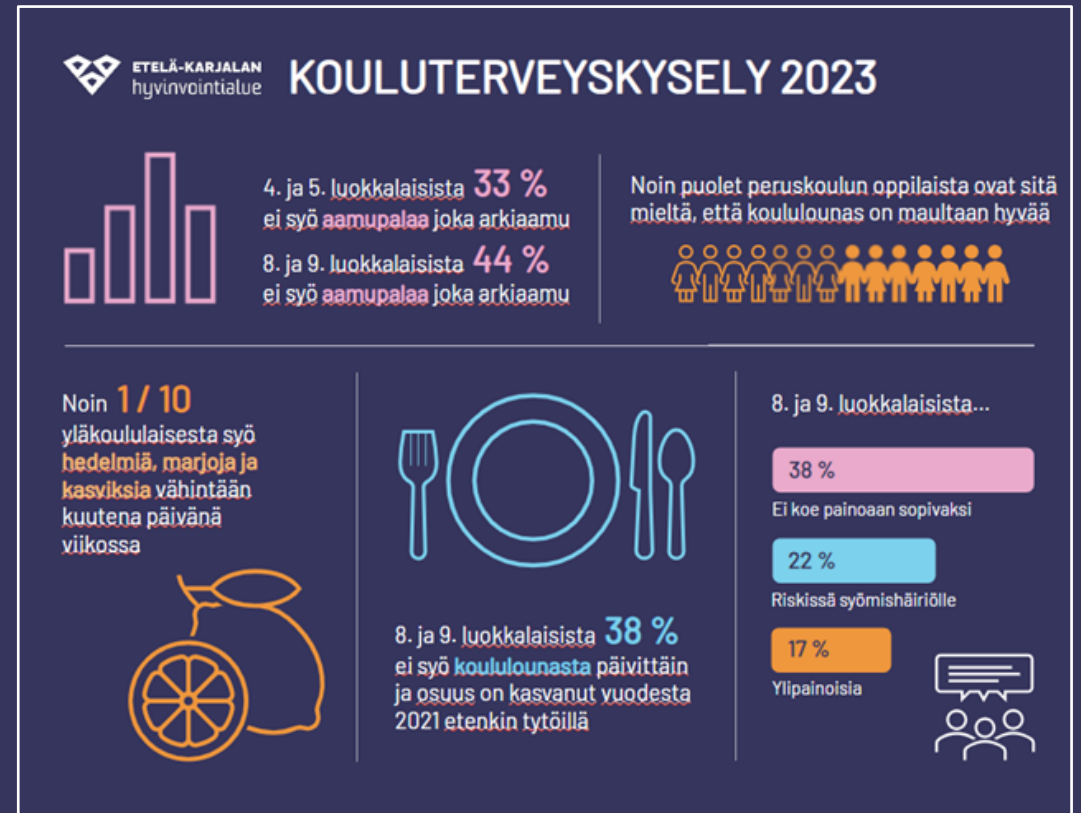
Teen ylpeydellä työni ja kannan vastuun omasta ja tiimini tekemisestä, koska
Mie vastaan.

Kohtaan aidosti ja arvostavasti. Otan kopin ihmisistä ja asioista, koska
Mie välitän.

Taustaa: Maakunnallinen ravitsemustyöryhmä (2021 – 4/2025)

- Työryhmässä yhdessä sovitut tavoitteet (2022–25), toimenpiteet ja seuranta
- Yhteiset ja ikäryhmittäiset tavoitteet
  - Lapset, nuoret ja perheet
  - Ikääntyneet
- Ammattilaisten ravitsemusosaaminen vahvistaminen
- Ravitsemustilan seurannan kehittäminen

Taustaa

- Etelä-Karjalan hyvinvointialue on Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot (STESO) ry:n jäsen.
- Ravitsemusterveyden edistämisen itsearvionnin pilotoinnista sovittiin Hyte-ohjausryhmässä 18.10.2024.
  - > Toimeksianto pääosin palvelupäällikkötasoisista vastaajista.
- Itsearviointikyselyä täytettiin viidessä kokouksessa (á n. 60 min) 5-6/2025 eri kokoonpanoilla (yht. 15 henkilöä osallistui vastaamiseen); näin koska yhteistä ajankohtaa ei löytynyt.
- Koonti tuloksista ja jatkovalmistelutarpeista esitettiin Hyte-ohjausryhmässä 23.10.2025

Ravitsemusterveyden edistämisen standardit hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalveissa – itsearviointikysely

Osa- alueet

A. Hyvinvointialueella on sovittu ravitsemusterveyden edistämisen rakenteista ja käytännöistä.

B. Hyvinvointialueella on varmistettu riittävät resurssit ravitsemusterveyden edistämiseen.

C. Ravitsemusterveyden edistämässä käytetään vaikuttavia menetelmiä ja toimintamalleja.

D. Kansalliset ruoka- ja ravitsemussuositukset ohjaavat ruokapalvelujen elintarvikehankintoja sekä tarjottavien aterioiden suunnittelua ja toteutusta.

E. Ravitsemusterveyden edistämistä tuetaan suunnitelmallisella viestinnällä ja täydennyskoulutuksella.

F. Ravitsemusterveyden edistäminen todennetaan ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan yhteisesti sovitulla tavalla säännöllisesti.

Näin vastattiin (esimerkit)

A. Hyvinvointialueella on sovittu ravitsemusterveyden edistämisen rakenteista ja käytännöistä

- Poliittinen taho: Ekhvan hallitus ja valtuusto
- Vastuutahot hyvinvointialueella: jaettu vastuu ravitsemusterapia ja hyte
- Työryhmä, jolla koordinaatiovastuu
  - Sosiaali- ja terveystieteissä: nyt ruokapalvelut, vuodeosastot, ravitsemusterapia; (täydennystarpeina lääkäriedustus, geriatria, avopuoli, suun terveydenhuolto)
  - Alueellisesti yhdyspintatyössä: 4/25 saakka maakunnallinen ravitsemustyöryhmä; jatkot hyte-kärkiohjelmien työryhmille, myös lapset ja nuoret
- Ravitsemusterveyden edistämisen koordinointiin nimetyt henkilöt: ravitsemusterapiasta ja hytestä
- Ravitsemusterveyden edistäminen alueellisessa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa: 6/25 saakka kyllä, jatko hyte-kärkiohjelmista riippuvaa

Näin vastattiin

A. Hyvinvointialueella on sovittu ravitsemusterveyden edistämisen rakenteista ja käytännöistä

- Hyvinvointialueella on ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelma:
  - oli maakunnallisessa ravitsemustyöryhmässä, jatko osana hyte-kärkiohjelmia
- Ravitsemusterveyden edistäminen on huomioitu yhteistyösopimuksissa tai yhteisesti sovituissa käytännöissä
  - a) Kuntien kanssa
  - b) Kolmannen sektorin kanssa

-> Suullisesti (elintapaohjauksesta) sovittu kuntaneuvotteluissa, ei kirjallisesti;
järjestöavustukset kirjallisesti

Nostot jatkovalmisteluun

A. Hyvinvointialueella on sovittu ravitsemusterveyden edistämisen rakenteista ja käytännöistä

- Hyvinvointialueen työryhmä, joka vastaa ravitsemusterveyden edistämisen koordinaatiosta sosiaali- ja terveystalveissa;
  - Laajennetaanko nykyistä (ruokapalvelut, vuodeosastot, ravitsemusterapia) tai teemoitetaanko kokouksia toivottujen osallistujien (lääkärinedustusta) mukaan?
  - *Jatkovalmistelu sovittu hoitotyön johtajalle* (tuki myös Hoiverke-yhteistyölle)
- Ravitsemusterveyden edistäminen alueellisesti yhdyspintatyössä
  - Toimiiko jo riittävästi? Vastinparit hyvinvointialueelta ja kunnista?
  - Hyte-ohryrn rooli koordinoinnissa?
  - > *Jatkotarpeita hyte-kärkihjelmiin sisällytettynä vielä tarkennettava*

HYTE KÄRKIOHJELMAT

VISIO: Suomen hyvinvoivin väestö vuonna 2030

Hyvinvointialue edistää toiminnallaan väestön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta yhdessä kuntien sekä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Kärkiohjelmien yhteiset tavoitteet:

- Asukkaiden osallisuuden lisääminen
- Elämänlaadun lisääminen
- Palvelutarpeen kasvun hillitseminen
- Ohjaus hyvinvointia- ja terveyttä edistäviin palveluihin yksilöllisesti ja oikea-aikaisesti

Kärkiohjelman toimenpiteiden toteutumista seurataan sovitulla mittareilla

SOPUISA

Päihteiden käytön väheneminen

Mielen hyvinvoinnin lisääminen

VISIO: HYVINVOIVIMMAT LAPSET, NUORET JA PERHEET

SUTJAKKA

Ylipainon ennaltaehkäisy ja väheneminen

Kansansairauksien ennaltaehkäisy

VISIO: HYVINVOIVIMMAT AIKUISET

IKÄYSTÄVÄLLINEN

Yksinäisyyden vähentäminen

Kaatumisen ehkäisy

Vajaaravitsemuksen ehkäisy

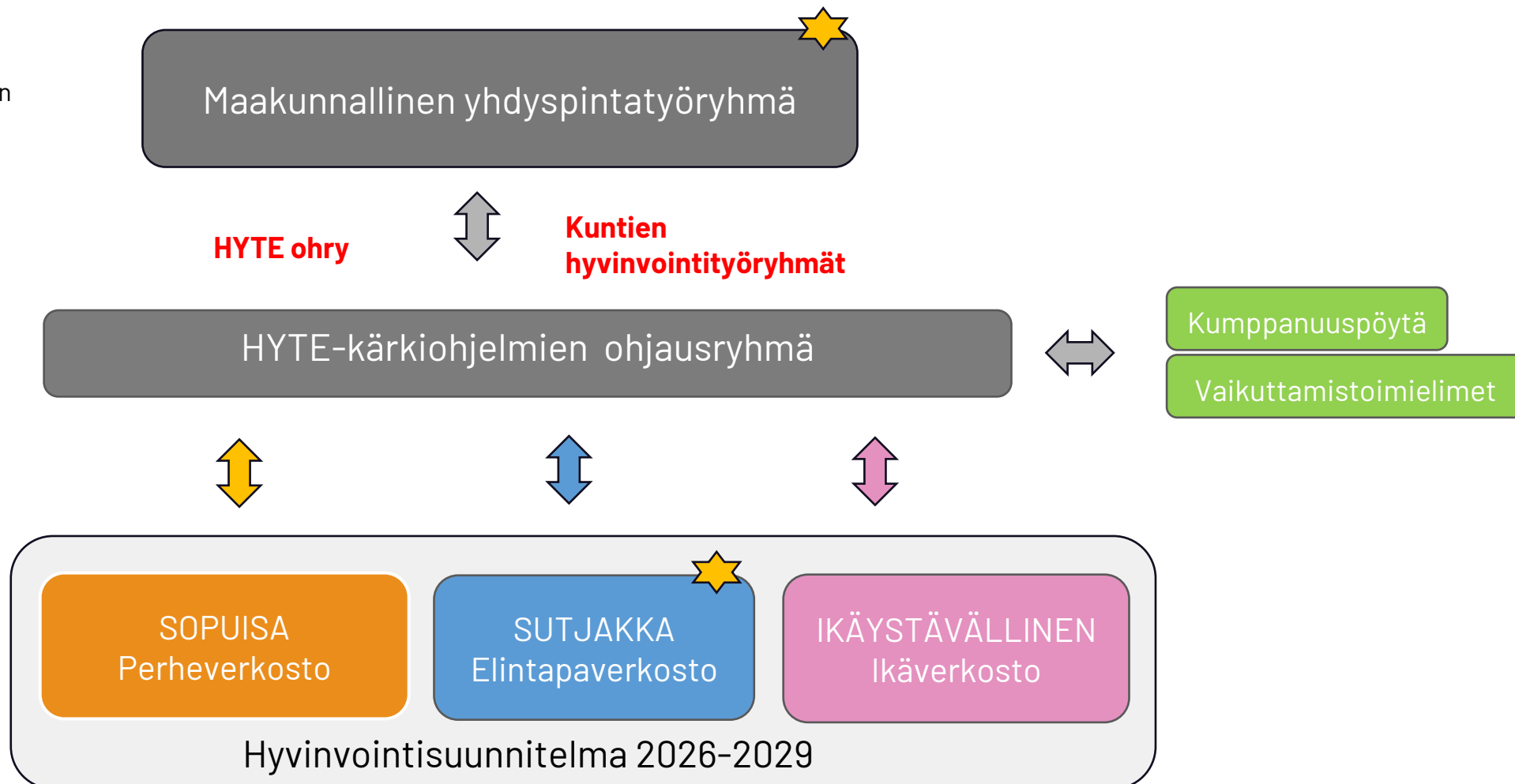
VISIO: HYVINVOIVIMMAT IKÄÄNTYNEET

Maakunnallinen yhdyspintaverkosto 2026–2029

Maakunnan poikkihallinnollista yhdyspintatyötä **johtaa ja ohjaa** maakunnallinen yhdyspintatyöryhmä. Työryhmä valvoo ja vastaa lakisääteisten suunnitelmien toimeenpanoa ja linjaa maakunnan yhteisiä yhdyspinta-asioita.

Ekhvan ja kuntien HYTE-vastaavien sekä HYTE-kärkiohjelmien vetäjien moniammatillinen työryhmä. **Vastaa** hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuksen seurannasta ja raportoinnista. **Viestii** toimista järjestöille ja vaikuttamistoimielimille.

Verkostot **kehittävät toimenpiteitä** ja **kokoavat & jakavat tietoa yhteisistä** hyvinvointisuunnitelman **käytännön toimista** kärkiohjelmien tavoitteiden saavuttamiseksi ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Lähteet

- Etelä-Karjalan liitto 2025. Tietopankki: Etelä-Karjala kartalla. Saatavilla: <https://liitto.ekarjala.fi/tietopankki/karttapankki/>
- THL 2025. Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet. Sairastavuusindeksi, ikävakioitu 2023 (ind. 5641, ind. 5645, ind. 5647, ind. 5659). Sotkanetin tulostaulukko. Viitattu 30.10.2025.
- Aija Raution diat hyte-työryhmistä, esitetty Hyte-ohjasryhmässä 23.10.2025.